

HØRING PÅ FORSLAG TIL ENDRING AV BARNEHAGELOVEN

Høringen er delt inn i fire hovedområder:

1. Rett til barnehageplass
2. Rammefinansiering
3. Finansiering av ikke-kommunale barnehager
4. Innhenting av nødvendige data

I denne høringen vil det bli gitt kommentarer til tre av punktene. Punkt 4. om finansiering av ikke-kommunale barnehager blir ikke kommentert, da vår kommune ikke har noen private barnehager.

1. Rett til barnehageplass

Ved innføring av plikt for kommunene til å sørge for et tilstrekkelig antall barnehageplasser, må kommunene allerede i dag arbeide aktivt for å nå målet om full barnehagedekning og sikre at det samlede barnehagetilbudet er godt og i samsvar med behovet.

Som en naturlig følge av dette vil innføring av individuell rett til barnehageplass være en bekreftelse av gjeldende praksis.

Det er rimelig at en slik rett settes til fylte ett år, da dette samsvarer med andre velferdsordninger som foreldrepermisjon og foreldrepenger.

Ett ankepunkt for kommunene ved å innføre barns rett til barnehageplass er at det i områder med spredt bosetting vil kunne være få barn under skolealder. Et realistisk barnehagetilbud for disse vil bli svært kostnadskrevenende for kommunen.

Ett eksempel fra egen kommune er en skolekrets der det kan bli bare ett førskolebarn igjen. Det er urealistisk å tilby plass i en annen barnehage, som ligger 7 mil unna. Vil kommunen være forpliktet til å gi et barnehagetilbud til dette barnet, og kan det eventuelt kalles en barnehage når det bare vil være ett barn til stede? Begrepet ”barnehage” omhandler en gruppe barn. Hvordan kan kommunen innfri barnets rett til barnehageplass når det ikke er andre førskolebarn i nærområdet?

Krav til kommunen om et lokalt tilpasset barnehagetilbud vil således ikke i alle tilfeller sikre et reelt tilgjengelig barnehagetilbud. Et interkommunalt samarbeid vil heller ikke kunne løse dette når avstanden blir for stor.

Ett eller to hovedopptak i året – økonomiske konsekvenser.

For kommuner med stor pågang til barnehageplasser vil det være en fordel med ett hovedopptak i året. For foreldre vil det derimot være en fordel med to hovedopptak i året, slik av ventetiden på å få plass forkortes.

For kommuner med ledige plasser og få barn vil det være tilstrekkelig med ett hovedopptak i året og deretter løpende opptak gjennom hele året. Dette praktiseres allerede i dag i vår kommune og vil ikke medføre økte kostnader eller endrede administrative rutiner eller kostnader.

Forslaget om rett til barnehageplass støttes med de begrensninger at det må settes et minstetall barn i en liten bygd for at det opprettes/opprettholdes et kommunalt tilbud der.

2. Rammefinansiering

I høringen fremsettes ulike påstander som skal rettfærdiggjøre departementets forslag om innføring av rammefinansiering:

- a. Rammefinansiering bidrar til det kommunale selvstyre med lokalpolitiske beslutninger.*
- b. Rammefinansiering kan bidra til god kostnadskontroll og sikre mer effektiv bruk av offentlige ressurser.*
- c. Rammefinansiering er administrativt lite krevende for både staten og kommunene og gir rom for lokalt tilpassede systemer.*
- d. Ved øremerkede statlige tilskudd vil mottakerne i mindre grad ha insitamenter til å vurdere effektivisering av tjenesteproduksjonen. En rammefinansiert sektor vil kunne bidra til at kommunene i større grad ser på om det er mulig å øke volum eller kvalitet på tjenesten uten å øke kostnadene, eller redusere kostnadene uten at dette går på bekostning av kvalitet og volum.*
- e. Etter at full dekning er nådd og rett til barnehageplass er innført vil det være riktig at kommunen får det fulle ansvaret, også det økonomiske, for å sikre oppfyllelsen av retten til barnehageplass.*
- f. Rammefinansiering av barnehagesektoren innebærer at kommunene får et helhetlig finansieringsansvar for barnehagene. Kommunene vil i all hovedsak få tildelt midler til barnehageformål gjennom inntektssystemet i stedet for direkte statlige tilskudd.*
- g. Etter dagens inntektssystem vil innlemming av de øremerkede tilskuddene til barnehager i inntektssystemet til kommunene innebære at midlene blir fordelt etter objektive kriterier framfor etter faktisk aktivitetsnivå, i hovedsak regnet etter antall barn i barnehage og oppholdstid som i dag. Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i utgangspunktet få kompensasjon for variasjoner i utgiftsbehov for barnehager.*

Kommentarer til punktene:

- a.** Beslutninger må tas lokalt uavhengig av rammefinansiering av barnehagesektoren. Det er feilslått å påstå at rammefinansieringen er et positivt tiltak for kommunalt selvstyre, spesielt når rett til barnehageplass påtvinger kommuner kostbare tilbud i små bygdelag med få barn i

førskolealder. Det betviles at desentrale bosettinger kommer inn i kriteriegrunnlaget for rammefinansieringen – og da kan man ikke snakke om lokalt selvstyre når utgiftene til driften blir større en beløpene som ligger i rammene. Ved bortfall av de øremerkede midlene vil tvert imot kommunene slite med å finansiere barnehagene på en forsvarlig måte. Selvstyret vil leve utmerket uten denne tilleggsbelastningen.

b./c./d. Det er fantasi å påstå at rammefinansieringen gir lokalnivået mulighet til å øke volum og kvalitet i barnehagene uten at dette skal gi merkostnader. Hvordan departementet kan se for seg at drift av barnehager kan effektiviseres og til å med oppnå bedre kvalitet uten å øke kostnadene, er ganske uforstående og faller på sin egen urimelighet. Det blir neppe bedre kostnadskontroll eller effektiv bruk av ressurser. Barnehagedrift koster kommunene dyrt nok allerede med dagens ordning.

e. Ved å gi kommunene det fulle ansvaret for barnehagedriften har departementet fraskrevet seg sitt reelle ansvar. Kommunene blir satt til å sikre oppfyllelsen av rett til barnehageplass uten å få den nødvendige økonomiske støtten fra sentralt hold.

f. Å få tildelt midler 'i all hovedsak' gjennom inntektssystemet, kan tolkes dithen at det er mulig at man får de midlene det er behov for, men det kan like gjerne medføre at systemet ikke garanterer for dette. Økonomisk forutsigbarhet for barnehagesektoren blir vanskeliggjort.

g. Objektive kriterier vil heretter bli lagt til grunn for tilskudd til kommunene. Det medfører at kommuner med stor variasjon i barnetallet vanskelig vil kunne få dette registrert og dermed miste muligheten til å få kompensert for økte kostnader.

Konklusjon:

Det kan synes som en lettvindt løsning for departementet å foreslå innlemming av øremerket tilskudd i rammeoverføringen til kommunene. Man fraskriver seg ansvaret for barnehagene på sentralt hold og overlater dette til den enkelte kommune. Det er svært vanskelig å ha tiltro til at rammetilskuddet vil ivareta kommunenes finansieringsbehov for barnehagedrift, spesielt i kommuner med en desentral bosetting. Dette er smertelig erfart i forhold til innlemming av både kulturskoletilskuddet og SFO-tilskuddet. Midlene blir innlemmet i rammeoverføringen, mens kommunen har vanskelig for å "finne igjen" de konkrete midlene i rammen. Svært ofte blir beløpene spist opp av lønns- og prisveksten.

Det foreligger ikke noe forslag til kostnadsnøkkel i inntektssystemet som fanger opp de store ulikhetene i faktiske kostnader til drift av barnehager. Det er rimelig at man først får på bordet de kriteriene man har tenkt å legge til grunn i et nytt inntektssystem, og deretter vurderer om det er hensiktsmessig å innlemme barnehagetilskuddet.

Med allerede anstrengt kommuneøkonomi vil en innlemming ikke gjøre den økonomiske utfordringen lettere for kommunene. Det vil tvert imot medføre store belastninger for barnehagesektoren, som vil måtte konkurrere med andre kommunale sektorer. Svake grupper settes opp mot hverandre.

Ved øremerking av tilskudd vil kommunen ha et mer forutsigbart budsjett å forholde seg til og vil kunne ivareta den kvaliteten som over tid er bygd opp innenfor barnehagesektoren.

Det er beklagelig at departementet ikke lenger ønsker å inneha det reelle ansvaret for landets barnehager. Dette vil på sikt svekke sektoren og kvaliteten på tilbudet.

Forslaget om rammefinansiering støttes ikke.

4. Innhenting av nødvendige data.

Forslaget om innhenting av nødvendige data støttes.

Det er rimelig at slik data kan innhentes til de formål som nevnes og vil ikke medføre større endringer fra dagens ordning, der foreldre allerede oppgir barnas fødselsnummer ved søknad om barnehageplass.

Kvalsund kommune
v/Line Andersen
Oppvekst- og kulturleder

Måsøy kommune
v/John Strand
Kultur- og oppvekstsjef